

ORZECZNICTWO TRYBUNAŁU KONSTYTUCYJNEGO ZBIÓR URZĘDOWY

Seria A

Warszawa, dnia 20 czerwca 2025 r.

Pozycja 62

POSTANOWIENIE

z dnia 4 czerwca 2025 r.

Sygn. akt SK 73/20

Trybunał Konstytucyjny w składzie:

Bogdan Świączkowski – przewodniczący

Stanisław Piotrowicz – sprawozdawca

Jakub Stelina

Wojciech Sych

Michał Warciński,

po rozpoznaniu, na posiedzeniu niejawnym w dniu 4 czerwca 2025 r., skargi konstytucyjnej spółki [...] sp. z o.o. sp.k. o zbadanie zgodności:

- 1) art. 67j ust. 7 ustawy z dnia 6 listopada 2008 r. o prawach pacjenta i Rzeczniku Praw Pacjenta (Dz. U. 2012 r. poz. 159) z art. 45 ust. 1, art. 78, art. 77 ust. 2 w związku z art. 32 ust. 1 i art. 2 Konstytucji,
- 2) art. 67k ust. 4 ustawy powołanej w punkcie 1 z art. 45 ust. 1 w związku z art. 32 ust. 1 i art. 2 Konstytucji,

p o s t a n a w i a:

umorzyć postępowanie.

Orzeczenie zapadło jednogłośnie.

UZASADNIENIE

I

1. W skardze konstytucyjnej złożonej do Trybunału Konstytucyjnego 21 stycznia 2020 r. (data nadania) spółka [...] sp. z o.o. sp.k. (dalej: skarżąca) wniosła o zbadanie zgodności:

- 1) art. 67j ust. 7 ustawy z dnia 6 listopada 2008 r. o prawach pacjenta i Rzeczniku Praw Pacjenta (Dz. U. 2012 r. poz. 159; dalej: u.p.p.) z art. 45 ust. 1, art. 78, art. 77 ust. 2 w związku z art. 32 ust. 1 i art. 2 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej oraz art. 6 ust. 1 i art. 13 Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności, sporządzonej w Rzymie dnia 4 listopada 1950 r. (Dz. U. z 1993 r. Nr 61, poz. 284, ze zm.; dalej: Konwencja);
- 2) art. 67k ust. 4 u.p.p. z art. 45 ust. 1 w związku z art. 32 ust. 1 i art. 2 Konstytucji oraz art. 6 ust. 1 i art. 13 Konwencji.

1.1. Skarga konstytucyjna została wniesiona na tle następującego stanu faktycznego: Orzeczeniem Wojewódzkiej Komisji ds. Orzekania o Zdarzeniach Medycznych (dalej: Wojewódzka Komisja) z lutego 2019 r., po rozpoznaniu wniosku pacjenta o ustalenie zdarzenia medycznego z udziałem skarżącej stwierdzono, że przebieg leczenia pacjenta w podmiocie leczniczym skarżącej był niezgodny z aktualną wiedzą medyczną i stanowi zdarzenie medyczne w rozumieniu art. 67a ust. 1 pkt 1 u.p.p. oraz orzeczono o kosztach postępowania.

Orzeczeniem Wojewódzkiej Komisji z kwietnia 2019 r., po ponownym rozpoznaniu sprawy, utrzymano w całości orzeczenie z lutego 2019 r.

Orzeczeniem Wojewódzkiej Komisji z października 2019 r. oddalono skargę skarżącej o stwierdzenie niezgodności z prawem ww. orzeczenia z kwietnia 2019 r.

Zaświadczeniem z grudnia 2019 r. Wojewódzka Komisja wydała pacjentowi tytuł wykonawczy zgodnie z art. 67k ust. 4 u.p.p.

1.2. Skarżąca w skardze konstytucyjnej podniosła, że przyjęta w art. 67j ust. 7 u.p.p. konstrukcja wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy jako instrumentu uruchamiającego weryfikację orzeczenia Wojewódzkiej Komisji godzi w konstytucyjnie gwarantowane prawo do sądu. Wskazała, że niekonstytucyjność art. 67j ust. 7 u.p.p. wynika z tego, że Wojewódzka Komisja, ze względu na nieodpowiednio ukształtowany ustrój oraz pozycję, nie może zostać zakwalifikowana jako organ sądowy i stąd możliwość wniesienia przez skarżącą jedynie wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy narusza jej prawo do sądu gwarantowane w art. 45 ust. 1 Konstytucji. Brak zapewnienia sądowej kontroli rozstrzygnięć Wojewódzkiej Komisji uzasadnia także wystąpienie przez skarżącą z zarzutem naruszenia zakazu zamykania drogi sądowej (art. 77 ust. 2 Konstytucji). Skarżąca również podniosła, że „[s]prawa jest (...) rozpatrywana w trybie odwoławczym przez ten sam organ, który wydał kwestionowane rozstrzygnięcie z wyłączeniem jedynie członków składu orzekającego, którzy brali udział w wydaniu zaskarżonego orzeczenia” (skarga, s. 8). W konsekwencji, „[t]akie sformułowanie możliwości odwołania wskazuje na brak dewolutywności postępowania będącej jedną z konstytucyjnych praw określonych w art. 78 Konstytucji oraz będącą jedną z gwarancji sprawiedliwego procesu” (skarga, s. 10). Zdaniem skarżącej, brak dewolutywności trybu rozpoznawania wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy przemawia za zasadnością postawienia kwestionowanej regulacji zarzutu naruszenia sprawiedliwości proceduralnej, który skarżąca wiąże również z wzorcem kontroli wynikającym z zasady demokratycznego państwa prawnego (art. 2 Konstytucji).

W zakresie art. 67k ust. 4 u.p.p. skarżąca sformułowała zarzut naruszenia art. 45 ust. 1 w związku z art. 32 ust. 1 i art. 2 Konstytucji. Skarżąca podała, że zgodnie z zaskarżonym przepisem zaświadczenie Wojewódzkiej Komisji stanowi tytuł wykonawczy bez konieczności nadawania mu klauzuli wykonalności, co oznacza brak sądowej kontroli jego poprawności pod względem merytorycznym i formalnym.

Jak wywiodła skarżąca, „[i]stota zaistniałego na gruncie zaskarżonych przepisów problemu konstytucyjnego polega na naruszeniu przysługującego podmiotowi leczniczemu prawa do sądu i zamknięciu drogi sądowej w zakresie weryfikacji orzeczenia wojewódzkiej komisji do spraw zdarzeń lekarskich zarówno na etapie postępowania sądowego jak i na etapie postępowania egzekucyjnego” (pismo uzupełniające z 20 lutego 2020 r., s. 6).

W piśmie uzupełniającym wskazano orzeczenie Wojewódzkiej Komisji z października 2019 r., oddalające skargę o stwierdzenie niezgodności z prawem orzeczenia Wojewódzkiej Komisji z kwietnia 2019 r. jako ostateczne orzeczenie o konstytucyjnych wolnościach i prawach skarżącej.

1.3. Postanowieniem z 6 maja 2020 r. (sygn. Ts 17/20) Trybunał nadał bieg skardze konstytucyjnej, wskazując, że spełnia ona w części przesłanki przekazania jej do merytorycznej oceny. W zakresie, w jakim skarżąca kwestionuje zgodność zaskarżonych przepisów

z art. 6 ust. 1 oraz art. 13 Konwencji, skarga nie spełniła – określonego w art. 53 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 30 listopada 2016 r. o organizacji i trybie postępowania przed Trybunałem Konstytucyjnym (Dz. U. z 2019 r. poz. 2393; dalej: u.o.t.p.TK) – wymogu wskazania konstytucyjnej wolności lub prawa skarżącej oraz sposobu ich naruszenia w sprawie objętej wniesioną skargą.

2. W piśmie z 25 maja 2021 r. Prokurator Generalny (dalej: Prokurator) zajął stanowisko w sprawie. W jego ocenie, postępowanie podlega umorzeniu, na podstawie art. 59 ust. 1 pkt 2 i 3 u.o.t.p.TK, wobec niedopuszczalności wydania wyroku.

Zdaniem Prokuratora, skarga konstytucyjna nie odpowiada wymogom formalnym warunkującym jej merytoryczne rozpoznanie przez Trybunał Konstytucyjny. Wymóg wyczerpania drogi prawnej został spełniony przez skarżącą w momencie uzyskania przez nią orzeczenia Wojewódzkiej Komisji z kwietnia 2019 r. o zdarzeniu medycznym, które było ostatecznym rozstrzygnięciem merytorycznym, zapadłym po ponownym rozpatrzeniu sprawy. Natomiast wskazane w piśmie uzupełniającym jako ostateczne orzeczenie o wolnościach i prawach skarżącej orzeczenie Wojewódzkiej Komisji z października 2019 r. o oddaleniu skargi o stwierdzenie niezgodności z prawem orzeczenia Wojewódzkiej Komisji o zdarzeniu medycznym z kwietnia 2019 r. zapadło w wyniku rozpoznania nadzwyczajnego środka zaskarżenia wniesionego od ostatecznego orzeczenia ustalającego, że przebieg leczenia pacjenta w podmiocie leczniczym skarżącej stanowił zdarzenie medyczne w rozumieniu art. 67a ust. 1 pkt 1 u.p.p.

Prokurator wskazał zatem, że skarga została wniesiona po terminie. Odpis prawomocnego orzeczenia Wojewódzkiej Komisji z kwietnia 2019 r. o zdarzeniu medycznym, wydane-go w wyniku złożenia wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy, wraz z uzasadnieniem został doręczony skarżącej 26 września 2019 r., natomiast skarga konstytucyjna została wniesiona do Trybunału Konstytucyjnego 21 stycznia 2020 r., a więc z przekroczeniem 3-miesięcznego terminu określonego w art. 77 ust. 1 u.o.t.p.TK, co samodzielnie przesądza o niedopuszczalności merytorycznego rozpoznania skargi.

Ponadto, w ocenie Prokuratora, skarżąca nie uprawdopodobniła naruszenia przysługujących jej konstytucyjnych praw lub wolności, nie określiła sposobu ich naruszenia i nie uzasadniła zarzutów niezgodności kwestionowanych regulacji z powołanymi wzorcami kontroli.

3. W piśmie z 7 kwietnia 2022 r. Sejm Rzeczypospolitej Polskiej zajął stanowisko w sprawie. W ocenie Sejmu, postępowanie podlega umorzeniu, na podstawie art. 59 ust. 1 pkt 2 u.o.t.p.TK, wobec niedopuszczalności wydania wyroku.

Sejm wskazał, że rozstrzygnięciem przesądzającym o wyczerpaniu drogi prawnej jest w analizowanej sprawie orzeczenie Wojewódzkiej Komisji z kwietnia 2019 r., wydane w wyniku ponownego rozpatrzenia sprawy, rozstrzygające co do istoty o istnieniu zdarzenia medycznego. Orzeczenie o oddaleniu skargi na niezgodność z prawem, jakkolwiek wyraźnie wskazane przez skarżącą w piśmie uzupełniającym jako rozstrzygnięcie ostateczne w jej sprawie, stanowi rezultat uruchomienia środka zaskarżenia o charakterze nadzwyczajnym, którego wniesienie jest irrelevantne dla oceny formalnej poprawności wystąpienia ze skargą konstytucyjną. Jeśli skarga ta zostałaby uwzględniona, to Wojewódzka Komisja wydałaby orzeczenie o niezgodności z prawem zaskarżonego orzeczenia, a w obiegu prawnym nadal funkcjonowałoby ostateczne orzeczenie merytoryczne – z kwietnia 2019 r.

W konsekwencji, skarżąca nie zachowała trzymiesięcznego terminu, zastrzeżonego w art. 77 ust. 1 u.o.t.p.TK, gdyż odpis prawomocnego orzeczenia Wojewódzkiej Komisji z kwietnia 2019 r., wydane-go w wyniku ponownego rozpatrzenia sprawy i ustalającego istnienie zdarzenia medycznego, został skarżącej doręczony 26 września 2019 r., a wniesienie skargi konstytucyjnej nastąpiło 21 stycznia 2020 r. (data nadania), czyli po terminie.

II

Trybunał Konstytucyjny zważył, co następuje:

1. Przedmiot skargi konstytucyjnej.

W *petitum* skargi konstytucyjnej wniesionej 21 stycznia 2020 r. spółka [...] sp. z o.o. sp.k. (dalej: skarżąca) zakwestionowała konstytucyjność dwóch przepisów ustawy z dnia 6 listopada 2008 r. o prawach pacjenta i Rzeczniku Praw Pacjenta (Dz. U. z 2012 r. poz. 159, ze zm.; obecnie: Dz. U. z 2024 r. poz. 581; dalej: u.p.p. lub ustawa o prawach pacjenta), obowiązujących w brzmieniu:

1) „W terminie 14 dni od dnia doręczenia orzeczenia wraz z uzasadnieniem podmiotowi składającemu wniosek, kierownikowi podmiotu leczniczego prowadzącego szpital oraz ubezpieczycielowi, o których mowa w art. 67i ust. 2, przysługuje prawo złożenia do wojewódzkiej komisji umotywowanego wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy” (art. 67j ust. 7 u.p.p.);

2) „W przypadku, o którym mowa w ust. 3, wojewódzka komisja wystawia zaświadczenie, w którym stwierdza złożenie wniosku o ustalenie zdarzenia medycznego, wysokość odszkodowania lub zadośćuczynienia oraz fakt nieprzedstawienia propozycji, o której mowa w ust. 3. Zaświadczenie stanowi tytuł wykonawczy. Przepisy działu II tytułu I części trzeciej Kodeksu postępowania cywilnego stosuje się” (art. 67k ust. 4 u.p.p.).

Trybunał stwierdził, że oba zaskarżone przepisy zostały uchylone przez art. 1 pkt 10 ustawy z dnia 16 czerwca 2023 r. o zmianie ustawy o prawach pacjenta i Rzeczniku Praw Pacjenta oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 1675) zmieniającej ustawę o prawach pacjenta z dniem 6 września 2023 r. Głównym celem wprowadzanych zmian było wdrożenie nowego modelu pozasądowego rekompensowania szkód powstałych w wyniku zdarzeń medycznych w miejsce wojewódzkich komisji do spraw orzekania o zdarzeniach medycznych

W kontekście art. 59 ust. 3 ustawy z dnia 30 listopada 2016 r. o organizacji i trybie postępowania przed Trybunałem Konstytucyjnym (Dz. U. z 2019 r. poz. 2393; dalej: u.o.t.p.TK) podkreślenia wymaga, że zgodnie z orzecznictwem Trybunału przesłanką uzasadniającą kontrolę konstytucyjności przepisu, który utracił moc obowiązującą, jest ustalenie, że zachodzi związek pomiędzy kwestionowanym uregulowaniem a ochroną konstytucyjnych praw i wolności. Związek ten zachodzi wówczas, gdy spełnione są trzy przesłanki: po pierwsze – przepis będący przedmiotem oceny zawiera treści normatywne odnoszące się do sfery praw i wolności konstytucyjnie chronionych; po drugie – nie istnieje żaden alternatywny instrument prawny (poza ewentualnym uznaniem przepisu za niekonstytucyjny), który mógłby spowodować zmianę sytuacji prawnej ukształtowanej definitywnie, zanim ów przepis utracił moc obowiązującą; po trzecie – ewentualna eliminacja danego przepisu z systemu prawnego stanowić będzie skuteczny środek przywrócenia ochrony praw naruszonych obowiązaniem kwestionowanej regulacji prawnej. W razie wątpliwości co do spełnienia powyższych przesłanek „domniemanie przemawia na rzecz merytorycznego rozpoznania skargi konstytucyjnej” (wyrok TK z 12 grudnia 2000 r., sygn. SK 9/00, OTK ZU nr 8/2000, poz. 297).

Jednakże Trybunał nie poddaje analizie, czy wydanie orzeczenia jest konieczne dla ochrony konstytucyjnych wolności i praw skarżącej ze względu na to, że skarga konstytucyjna nie odpowiada podstawowym wymogom formalnym warunkującym jej merytoryczne rozpoznanie.

2. Ocena dopuszczalności merytorycznego rozpoznania skargi.

2.1. Zgodnie z utrwalonym orzecznictwem Trybunału, pozytywny wynik wstępnej kontroli skargi konstytucyjnej nie przesądza definitywnie o dopuszczalności późniejszego jej

rozpoznania co do *meritum*. Trybunał Konstytucyjny, rozpoznając sprawę, nie jest związany stanowiskiem zajęтым w zarządzeniu lub postanowieniu zamykającym rozpoznanie wstępne. Na każdym etapie postępowania Trybunał jest obowiązany do kontroli, czy nie zachodzi ujemna przesłanka wydania wyroku, nakazująca umorzenie postępowania (por. postanowienia z: 26 sierpnia 2020 r., sygn. SK 44/20, OTK ZU A/2020, poz. 44; 27 października 2021 r., sygn. SK 40/20, OTK ZU A/2022, poz. 8).

Kontrolując istnienie pozytywnych oraz brak ujemnych przesłanek procesowych, Trybunał Konstytucyjny może dojść do wniosków odmiennych od uprzednio wyrażonych w postanowieniu wydanym na etapie wstępnego rozpoznania konkretnej skargi konstytucyjnej. Natomiast w wypadku stwierdzenia przeszkody formalnej na etapie merytorycznego rozpoznania skargi Trybunał umarza postępowanie, jeżeli wydanie orzeczenia jest niedopuszczalne (zob. postanowienie pełnego składu TK z 15 listopada 2018 r., sygn. SK 5/14, OTK ZU A/2018, poz. 66).

2.2. Zgodnie z art. 79 ust. 1 Konstytucji, każdy, czyje konstytucyjne wolności lub prawa zostały naruszone, ma prawo, na zasadach określonych w ustawie, wnieść skargę do Trybunału Konstytucyjnego w sprawie zgodności z Konstytucją ustawy lub innego aktu normatywnego, na podstawie którego sąd lub organ administracji publicznej orzekł ostatecznie o jego wolnościach lub prawach albo o jego obowiązkach określonych w Konstytucji. Dopuszczalność skutecznego wniesienia, a następnie merytorycznego rozpoznania skargi konstytucyjnej uzależniona jest także od spełnienia przesłanek, które zostały wymienione w art. 53 u.o.t.p.TK.

2.3. Zgodnie z art. 77 ust. 1 u.o.t.p.TK, skarga konstytucyjna może być wniesiona po wyczerpaniu drogi prawnej, o ile droga ta jest przewidziana, w ciągu 3 miesięcy od dnia doręczenia skarżącemu prawomocnego wyroku, ostatecznej decyzji lub innego ostatecznego rozstrzygnięcia.

Zgodnie z utrwalonym stanowiskiem Trybunału walor prawomocności, o którym mowa w art. 77 ust. 1 u.o.t.p.TK, odnosi się do wydanego na podstawie zaskarżonej normy orzeczenia, z którym skarżąca wiąże naruszenie swoich praw. Jeżeli to orzeczenie stało się prawomocne, nie jest konieczne uruchamianie procedur o charakterze nadzwyczajnym, nawet jeżeli mogą one doprowadzić do uchylecia lub zmiany prawomocnego rozstrzygnięcia, a ich ewentualne wszczęcie nie ma wpływu na bieg terminu do wniesienia skargi konstytucyjnej, nie powoduje ani jego zawieszenia, ani przerwy.

Jednocześnie należy przypomnieć, że zgodnie z ugruntowaną linią orzecniczą Trybunału (zob. postanowienia TK z: 9 kwietnia 2008 r., sygn. Ts 284/06, OTK ZU nr 2/B/2008, poz. 61; 5 listopada 2009 r., sygn. Ts 245/08, OTK ZU nr 6/B/2009, poz. 464; 17 grudnia 2009 r., sygn. Ts 145/08, OTK ZU nr 6/B/2009, poz. 455 oraz 13 grudnia 2011 r., sygn. Ts 125/10, OTK ZU nr 6/B/2011, poz. 440) istnieje konieczność dokonywania wykładni terminów „prawomocny wyrok” i „wyczerpanie drogi prawnej” przy uwzględnieniu kontekstu normatywnego, w jakim one funkcjonują.

2.4. Postępowanie przed Wojewódzką Komisją zostało pomyślane jako pozasądowy mechanizm kompensacji szkód medycznych, który chroniłby pacjenta i zapewniałby mu skuteczne dochodzenie odszkodowania i zadośćuczynienia. Jest to postępowanie alternatywne w stosunku do dochodzenia odszkodowania przed sądem, w trybie procesu cywilnego.

Wybór jednej z dwóch dróg dochodzenia roszczeń: sądowej albo pozasądowej należy wyłącznie do pacjenta (w razie śmierci do jego spadkobierców). Mimo że alternatywa jest rozłączna, ustawodawca pozwala poszkodowanemu, który zdecydował się na realizację swego roszczenia poza sądem, na zmianę decyzji i wycofanie wniosku o ustalenie zdarzenia me-

dycznego (art. 67l ust. 1 u.p.p. – prawo to służy aż do wydania orzeczenia w wyniku ponownego rozpatrzenia sprawy). Poszkodowany może także wystąpić na drogę sądową w wypadku orzeczenia negatywnego, tj. stwierdzenia, że zdarzenie medyczne nie wystąpiło. Jeśli jednak poszkodowany przyjmie propozycję odszkodowania skierowaną do niego w wyniku postępowania pozasądowego, zobowiązany jest złożyć „oświadczenie o zrzeczeniu się wszelkich roszczeń o odszkodowanie i zadośćuczynienie pieniężne za doznaną krzywdę mogących wynikać ze zdarzeń uznanych przez Wojewódzką Komisję za zdarzenie medyczne w zakresie szkód, które ujawniły się do dnia złożenia wniosku” (art. 67k ust. 6 u.p.p.). Dla poszkodowanego oznacza to zamknięcie drogi sądowej do dochodzenia dalszych roszczeń związanych z danym zdarzeniem medycznym.

Analiza przepisów ustawy o prawach pacjenta pozwala na uznanie, że rola Wojewódzkiej Komisji ograniczała się do wydania orzeczenia w przedmiocie: uznania zdarzenia za zdarzenie medyczne (art. 67j ust. 1 u.p.p.), a ewentualnie także żądania ponownego rozpatrzenia sprawy (art. 67j ust. 8 u.p.p.) oraz skargi o stwierdzenie niezgodności z prawem wydanego uprzednio orzeczenia (art. 67m ust. 2 u.p.p.). Natomiast poza granicami kompetencji ustawodawca pozostawił udział Wojewódzkiej Komisji w określaniu wysokości świadczeń z tytułu szkody lub krzywdy spowodowanej następstwami zdarzenia uznanego za zdarzenie medyczne.

Wojewódzka Komisja, z założenia ustawodawcy, na pewno nie jest sądem w rozumieniu Konstytucji (art. 175 ust. 1, art. 176 ust. 2, art. 177), a jej członkowie nie są sędziami i nie korzystają z ukształtowanego przez Konstytucję statusu sędziego, w szczególności nie obejmują ich konstytucyjne gwarancje niezawisłości, niezależności i nieusuwalności (art. 178 ust. 1, art. 180 ust. 1, art. 181). W konsekwencji, rozstrzygnięcia Wojewódzkiej Komisji o wystąpieniu zdarzenia medycznego w sposób oczywisty nie spełniają standardów wynikających z art. 45 ust. 1 Konstytucji (zob. wyrok TK z 11 marca 2014 r., sygn. K 6/13, OTK ZU nr 3/A/2014, poz. 29).

Uwzględniając nadzwyczajny, pozasądowy tryb dochodzenia roszczeń wynikających z następstw zdarzenia medycznego – również niezależnie od tego, że Wojewódzka Komisja nie jest organem administracji publicznej ani organem wykazującym cechy sądu – należy stwierdzić, iż ustawodawca przewidział dwuinstancyjne postępowanie w sprawie uznania zdarzenia za zdarzenie medyczne objęte indemnizacją.

Zgodnie z art. 67j ust. 1 u.p.p., Wojewódzka Komisja po naradzie wydaje, w formie pisemnej, orzeczenie o zdarzeniu medycznym albo jego braku, wraz z uzasadnieniem. W sprawie skarżącej było to orzeczenie z lutego 2019 r.

Środkiem odwoławczym od orzeczenia Wojewódzkiej Komisji o zdarzeniu medycznym albo jego braku jest wniosek o ponowne rozpatrzenie sprawy, określony w art. 67j ust. 7 u.p.p.

Skarżąca skorzystała z przysługującego jej uprawnienia procesowego i wniosła o ponowne rozpatrzenie sprawy, uzyskując w kwietniu 2019 r. rozstrzygnięcie o treści odpowiadającej rozstrzygnięciu zapadłemu w pierwszej instancji (orzeczenie to wraz z uzasadnieniem zostało doręczone 26 września 2019 r.).

Skarżąca uruchomiła następnie instytucję skargi o stwierdzenie niezgodności z prawem orzeczenia Wojewódzkiej Komisji, przewidzianą w art. 67m ust. 1 u.p.p. W jej wyniku zapadło orzeczenie o oddaleniu skargi o stwierdzenie niezgodności z prawem wcześniejszego orzeczenia tego organu ustalającego zaistnienie zdarzenia medycznego.

Możliwość złożenia skargi o stwierdzenie niezgodności orzeczenia z prawem z punktu widzenia art. 45 ust. 1 Konstytucji również nie stanowi realizacji prawa do sądu (zob. wyrok o sygn. K 6/13).

Skargę o stwierdzenie niezgodności z prawem orzeczenia Wojewódzkiej Komisji można wnieść w terminie 30 dni od dnia: 1) bezskutecznego upływu terminu, o którym mowa

w art. 67j ust. 7 u.p.p., 2) otrzymania orzeczenia wydanego w wyniku wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy, o którym mowa w art. 67j ust. 8 u.p.p., a zatem od prawomocnego orzeczenia Wojewódzkiej Komisji, zarówno wydanego na skutek wniosku o ustalenie zdarzenia medycznego, jak i w wyniku ponownego rozpatrzenia sprawy.

Za kwalifikacją skargi o stwierdzenie niezgodności z prawem orzeczenia Wojewódzkiej Komisji jako nadzwyczajnego środka przemawia to, że skargę można oprzeć wyłącznie na naruszeniu przepisów dotyczących postępowania przed Wojewódzką Komisją (art. 67m ust. 1 zdanie drugie u.p.p.). Ponadto, do instytucji tej, w zakresie nieuregulowanym art. 67a-67m u.p.p., stosuje się odpowiednio art. 424⁵ i 424⁸-424¹² ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego (Dz. U. z 2024 r. poz. 1568, ze zm.; dalej: k.p.c.) dotyczące skargi o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia (art. 67o u.p.p.). W szczególności dla oceny jej charakteru istotne jest, że wniesienie skargi o stwierdzenie niezgodności z prawem orzeczenia Wojewódzkiej Komisji nie może spowodować uchylecia lub wydania decyzji reformatoryjnej zaskarżonego orzeczenia o zdarzeniu medycznym albo o jego braku. Uwzględnienie skargi pozwala jedynie na stwierdzenie, że zaskarżone orzeczenie jest niezgodne z prawem (art. 67o u.p.p. w związku z art. 424¹¹ § 2 k.p.c.). W następstwie stwierdzenia przez Wojewódzką Komisję niezgodności z prawem orzeczenia w przedmiocie zdarzenia medycznego nie jest eliminowane rozstrzygnięcie zapadłe co do istoty sprawy (ustalenie istnienia bądź nieistnienia zdarzenia medycznego), ale w obiegu prawnym pojawia się prejudykat umożliwiający dochodzenie w odrębnym procesie odszkodowania za szkodę wyrządzoną wydaniem orzeczenia niezgodnego z prawem (por. art. 417¹ § 2 ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 r. – Kodeks cywilny, Dz. U. z 2024 r. poz. 1061, ze zm.). Natomiast w obiegu prawnym nadal funkcjonowałoby ostatnie orzeczenie merytoryczne.

2.5. Trybunał stwierdził, że orzeczenie o oddaleniu skargi na niezgodność z prawem, jakkolwiek wyraźnie wskazane przez skarżącą w piśmie uzupełniającym jako rozstrzygnięcie ostateczne w jej sprawie, stanowi rezultat uruchomienia środka zaskarżenia o charakterze nadzwyczajnym, którego wniesienie jest irrelevantne dla oceny formalnej wymogów wystąpienia ze skargą konstytucyjną.

Rozstrzygnięciem przesądzającym o „wyczerpaniu drogi prawnej” jest w analizowanej sprawie orzeczenie Wojewódzkiej Komisji z kwietnia 2019 r., wydane w wyniku ponownego rozpatrzenia sprawy, rozstrzygające co do istoty o istnieniu zdarzenia medycznego. Zostało one doręczone skarżącej wraz z uzasadnieniem 26 września 2019 r.

Wniesienie skargi konstytucyjnej nastąpiło 21 stycznia 2020 r. (data nadania), należy zatem uznać, że w niniejszej sprawie skarżąca nie dochowała trzymiesięcznego terminu, określonego w art. 77 ust. 1 u.o.t.p.TK. Jednocześnie Trybunał nie dostrzegł, aby zachodziły przesłanki determinujące wstrzymanie czy zawieszenie biegu tego terminu. Skarga została wniesiona po terminie, co przesądza o niedopuszczalności jej merytorycznego rozpoznania.

Biorąc powyższe pod uwagę, wydanie wyroku w sprawie było niedopuszczalne, dlatego postępowanie należało umorzyć (art. 59 ust. 1 pkt 2 u.o.t.p.TK).